

I. A Cstv. 49/D. §-ával kapcsolatos problémák

A régi Ptk. 266. §-ának (1) bekezdése szerinti vagyonterhelő zálogjoggal kapcsolatban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a **Gfv.VII.30.255/2014/4.** számú határozatában kimondta, hogy a Cstv. 49/D. §-a nemcsak elszámolási szabályokat tartalmaz, hanem zálogtárgyak esetén a kielégítési sorrend első kategóriáját határozza meg. Több eseti határozatban [(Gfv.X.30.039/2012/8., Gfv.X.30.409/2010/5. közzétéve: www.lb.hu – egyedi ügyekben hozott határozatok – fizetéseképtelenségi ügyek)] kifejtette, hogy a Cstv. 49/D. §-a szerint a zálogjogosult hitelezőket az adós vagyonából történő kielégítés során elsőbbségben részesíti a Cstv. a 2007. január 1-jén hatályba lépett módosításával, a Cstv. 57. §-ának (1) bekezdésben meghatározott sorrend szerint kielégítendő hitelezői igényekhez képest. Ebből következően, ha a zálogtárgyból a felszámolás során bármilyen összeg rendelkezésre áll a hitelező kielégítésére, azt a 49/D. § szabályai szerint ki kell a hitelező részére fizetni és ez a vagyont terhelő zálogjog kivételével egyforma szabályt ír elő valamennyi zálogfajta tekintetében a befolyt összeg elszámolására. A bankszámlán lévő pénzösszeg a számlatulajdonos adós bankkal szembeni követelése és a Kúria szerint a követelésbehajtás kifejezést nem lehet szűken értelmezni, az nemcsak a felszámoló által a bírósági kényszert igénybevevő módon történt behajtás után teszi lehetővé a zálogjogos hitelező privilegizált kielégítését, hanem akkor is, ha a kötelezett önként teljesít és nincs behajtásra irányuló intézkedés a felszámoló részéről. A számlakövetelés az adós bankkal szembeni követelése, ezért annak a bank általi önkéntes teljesítése ugyanúgy behajtásnak minősül a Cstv. 49/D. §-a (1) bekezdésének értelmezése szempontjából, mintha egyéb követelést érvényesített volna a felszámoló.

A Kúria **Gfv.VII.30.212/2014/10.** számú végzése (közzétéve: Kúriai Döntések 2015/5/134. szám) pedig arra mutat rá, hogy az érvényesítéssel a vagyont terhelő zálogjog már kilépett a fennállás létszakaszából, a zálogjog az érvényesítést követően már nem követi a vagyontárgyak összetételének körének változásait. Ezért a továbbiakban a zálogjog már nem terjed ki az adós tulajdonába kerülő vagyontárgyakra, hiszen a vagyont terhelő zálogjog egyedi, az adott időpontban meglévő vagyontárgyakat terhelő zálogjoggá alakul. Az adott ügyben a felszámoló az adós olyan vagyontárgyát értékesítette a Cstv. 49. §-a alapján, amelyben a vagyont terhelő zálogjog állt fenn, a befolyt vételárat azonban a Cstv. 49/D. §-ának (1) bekezdése ellenére nem a vagyont terhelő zálogjog jogosultjának kielégítésére fordította, hanem a továbbfolytatott termelésben felhasználta azokat, ezért az elszámolás alapjául a felszámolás kezdő időpontjában meglévő vagyont terhelő zálogjoggal terhelt vagyontárgyak értéke szolgál. Ugyanakkor azt is kimondta, hogy ha a zálogtárgyat a felszámoló értékesítette volna, akkor a zálogtárgy vételára lett volna az a keret, amely a követelés privilegizált részét meghatározza. Összegezve, ha a felszámoló a zálogjoggal biztosított követeléssel rendelkező hitelező kifejezett előzetes hozzájárulása nélkül a zálogtárgy értékesítéséből befolyt vételárat nem a mindenki mást megelőző kielégítésre jogosult régi zálogjogos követelés kifizetésére használta fel, és utóbb az adós más zálogjoggal nem terhelt vagyontárgyának értékesítéséből követelésének behajtásából valamilyen összeg befolyik, a régi zálogjoggal rendelkező hitelező jogosult ebből a neki járó ki nem egyenlített összeg

erejéig kielégítést kapni. Tehát nem csak abból a bevételből, amire a zálogjoga kiterjed, hanem addig a bevétel összegig van mód a privilegizált pozícióban lévő hitelező zálogjogosult kielégítésére.

Ezekon a döntéseken alapulva a Debreceni Ítéltábla az **Fpkhf.III.30.219/2015/2.** számú határozatában rámutatott arra, hogy helytálló a hitelezőnek a jogon, vagy követelésen alapuló zálogjoggal összefüggésben alkalmazandó régi Ptk. 268. §-ának (5) bekezdése alapján az arra történő hivatkozása, hogy a jogon, követelésen alapított zálogjogra a törvény a zálogjog közös szabályainak alkalmazását rendeli. A Cstv. 49/D. §-ának (1) bekezdése egyforma szabályt ír elő valamennyi zálogfajta tekintetében a befolyt összeg elszámolására. A követelés zálogjogosultját a Cstv. 49/D. §-ának (1) bekezdése alapján a követelés behajtásából és jelen esetben valamennyi „a szerződéskötéskor fennálló, illetve azt követően keletkező” pénzkövetelés önkéntes teljesítéséből származó bevételből is megilleti a kielégítési jog. A Cstv. 49/D. §-ának (1) bekezdése nem a követelések tekintetében határozza meg azt, hogy annak a felszámolás kezdő időpontját megelőzően kell keletkeznie, hanem a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett zálogjog tekintetében biztosít kielégítési jogot. A jogon vagy követelésen alapuló jog a zálogkötelezett javára, a jövőben keletkező jogokra és követelésekre is kiterjedhet [rég Ptk. 267. §-a (1) bekezdésének első mondata]. Ezért a felszámolót a bérleti díjbevétel tekintetében is terheli a Cstv. 49/D. §-ának (1) bekezdése szerinti haladéktalan elszámolási és kifizetési kötelezettség.

II. Társasházi közös költség elszámolása

A Kúria a Gfv.VII.30.157/2014/4. számú határozatában kimondta, hogy a társasház tulajdonhoz kapcsolódó közös költség az adós vagyonához, annak fenntartásához, üzemeltetéséhez kapcsolódó felszámolási költség. Utalt „A társasházakról” szóló 2003. évi CXXXIII. törvény 24. §-ának (1) bekezdésére, mely szerint a közös költség magában foglalhat állagmegóvást és egyéb, a működés körébe tartozó költségeket, de a közös költség a tulajdoni hányadhoz kapcsolódó költség, mely tartalmát tekintve a tulajdonostársak tulajdonába tartozó vagyon megőrzését, fenntartását is szolgálja és amely a tulajdonostársak mindegyikét terheli. Ezek a költségek lényegében az adós vagyonához, annak fenntartásához, üzemeltetéséhez is kapcsolódnak.

III. Felszámolói díj

A Miskolci Törvényszék 2015. május 29-i kollégiumi ülésén fog foglalkozni ezzel a kérdéssel, amelyre a Debreceni Ítéltábla is elkészíti az állásfoglalását.

IV. A hitelbiztosítéki nyilvántartás

A 2013. évi CCXXI. törvény rendelkezései alapján a nyilvántartás csak azt tanúsítja, hogy a zálogjogosult vagy zálogkötelezett a nyilatkozatot megtette, tehát nem közhiteles nyilvántartás. Viszont az adatai felhasználhatóak, mert azokkal szembeni vélelem megdöntésére peres eljárásban van csak mód. A korábbi zálogjogi nyilvántartás adatai pedig ameddig azokat nem törlik – irányadóak, ha a zálogszerződést 2014. március 14-e előtt kötötték (Cstv. 83/I. §.).

V. A csődeljárás

Cspkf.IV.30.293/2014/2.

A vagyonfelügyelőnek a Cstv. 12. §-a (2) bekezdésének b) pontja alkalmazása körében a biztosított követelések besorolásánál figyelembe kell vennie az adósnak a csődeljárás iránti kérelemhez becsatolt, 3 hónapnál nem régebbi éves beszámolójának az adós tárgyi eszközeivel kapcsolatos adatait, amennyiben az adós vagy a vagyonfelügyelő a biztosítékul szolgáló vagyontárgy forgalmi értékének meghatározására nem szerzett be olyan értékbecslést, amely megfelelően igazolja más forgalmi érték figyelembevételét.

Cspkf.IV.30.158/2015/2.

A csődegyezség nem csak akkor jöhet létre, ha a hitelezők részéről a jogszabályban meghatározott osztályokban legalább két hitelező támogatja az egyezséget, a Cstv. 20. §-ának (1) bekezdésének ez az értelmezése nem megfelelő, egy hitelező is elég, ha a feltételeknek megfelel. A tényleges és érdemi reorganizációs terv hiányában a csődegyezséget a bíróság az egyéb feltételek fennállása esetén sem hagyhatja jóvá. Annak azonban feltétele, hogy ne sértse az új Ptk. 1:3. §-ában rögzített jóhiszemű joggyakorlás elvét (Cspkf.IV.30.540/2014/2.).

Cspkf.III.30.698/2014/2. (BDT2015.3255.)

A csődegyezség jóváhagyására, illetve a vagyonfelügyelő díja mértékének megállapítására vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket. Arra tekintettel, hogy a vagyonfelügyelői díj csökkentésének feltételeit erre irányuló kérelem nélkül is vizsgálja a bíróság, célszerű az iratokhoz már az elsőfokú eljárásban előterjeszteni egy részletes kimutatást az elvégzett tevékenységről.

Cspkf.III.30.237/2015/2.

A határozat a hitelezői követelés biztosított vagy nem biztosított jellegének és a jóhiszemű joggyakorlás követelményeinek megállapításához ad szempontokat (pl. a jelzálog alapítás nem szolgálhatja azt, hogy az adóshoz kapcsolódó hitelezők a többségi szavazatot megszerezzék).

VI. A hitelezői követelések besorolásával összefüggő problémák

Fpkf.IV.30.425/2014/2., Fpkhf.III.30.469/2014/2.

Ha mulasztási bírság kiszabására az Art.-ben vagy más jogszabályban meghatározott külön adófizetési kötelezettséggel nem járó kötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt vagy hibás teljesítéshez kapcsolódóan kerül sor, az nem minősül a Cstv. 46. §-a (7) bekezdése szempontjából olyan járulékos követelésnek, amely után a nyilvántartásba-vételi díj fizetési kötelezettsége ne állna fenn a hitelezőnek (pl. az e-beszámoló közzétételének elmulasztása miatti bírság regisztráció díj köteles).

Fpkhf.IV.30.178/2013/2.

Az időben később keletkezett, törvényen [a Ptk. 429. §-ának (1) bekezdésén] alapuló zálogjog nem biztosít kielégítési elsőbbséget a korábban szerződéssel alapított zálogjog jogosultjával szemben.

Fpkhf.IV.30.768/2014/7.

Ha a hitelező – akár többszörösen közvetett módon is – az adós gazdálkodó szervezet többségi befolyással rendelkező tagja, a munkabér követelése besorolásánál alkalmazni kell a Cstv. 57. §-a (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott korlátozó rendelkezést.

VII. A kifogással érintett hitelező speciális eljárási helyzete csőd- és felszámolási ügyekben

Cspkf.IV.30.293/2014/2., Cspkf.IV.30.611/2014/2.

A Cstv. 6. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 51. §-ának a) pontja szerint, mivel a kifogásolási eljárásban részt nem vevő hitelezőkre a kifogás során hozott döntés részvételük nélkül is kiterjedne, ezért olyan kényszerű pertársaság áll fenn e hitelezők között, amely ok miatt a többi hitelezőnek az eljárásban való részvétele nélkül megalapozott határozat nem hozható, amennyiben valamely hitelezői igény más kategóriába való besorolásáról van szó.

Fpkhf.IV.30.808/2014/2.

Az ítéletábra megállapítása szerint az elsőfokú bíróság az adós volt vezető tisztségviselőjét – az ellene a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdésére alapítottan indított perre tekintettel – helyesen minősítette olyan egyéb érdekeltnek, aki a Cstv. 51. §-ának (1) bekezdése alapján jogosult volt az egyik hitelező hitelezői igényének nyilvántartásba vételével összefüggésben kifogás előterjesztésére. Az elsőfokú bíróság helyesen az érintett hitelező „részvétele mellett” folytatta le az eljárást. Hasonlóan foglalt állást a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. május 18-19-én tartott Országos Értekezlete is.

(Nem elegendő csupán a beavatkozásról értesíteni az érintett hitelezőt, hiszen lehetséges, hogy a felszámoló vagy a vagyonfelügyelő a kifogást tevővel ért egyet, így nincs másik fél, akinek érdekében be lehetne avatkozni, illetve ebben az esetben nem keletkezik ránézve a Pp. 229. §-ának (1) bekezdésében szabályozott ítélt dolog.)

VIII. A volt vezető tisztségviselővel szembeni pénzbírság alkalmazásával, illetve az egyszerűsített felszámolási eljárás esetén az eljárási költségek megfizetésére való kötelezésével összefüggésben hozott határozatok

Fpkf.IV.30.140/2015/2.

A Ctv. korábban hatályban volt rendelkezése szerint a kényszer-végelszámolás jogerős elrendelésével a volt vezető tisztségviselő adósnál betöltött jogviszonya megszűnt, ezért nem őt terhelte a vezető tisztségviselői feladatok ellátása. Hasonló állásfoglalást tartalmaz a BDT2013.2849. számú eseti döntés, mely szerint nem szankcionálható a volt vezető tisztségviselő, ha e tisztsége megszűnését igazolta. Ezért a felszámolónak minden esetben vizsgálnia szükséges, hogy a felszámolás kezdő időpontjában ki látta el ezt a feladatot.

Fpkf.IV.30.601/2013/2.

Amennyiben a közkereseti vagy betéti társaság képviselőjét jogi személy tag látja el, úgy attól függetlenül őt kell a társaság vezető tisztségviselőjének tekinteni és pénzbírsággal sújtani, hogy a tényleges üzletvezetést a jogi személy tag a saját szervezeti képviselője vagy erre kijelölt más természetes személy útján látja el.

Fpkf.IV.30.128/2014/3.

Ha a cégjegyzékbe bejegyzett vezető tisztségviselő bizonyítja, hogy a felszámolási eljárás kezdő időpontja előtt e tisztsége megszűnt, vagy neki fel nem róható okból nem tud eleget tenni a jogszabályi kötelezettségeinek, nem sújtható pénzbírsággal.

IX. Vagyonfelosztás

Fpkf.IV.30.363/2014/2.

Ha az elsőfokú bíróság a felszámoló vagyonfelosztási javaslatával előterjesztett kérelem szerint jogerősen rendelkezik az ingatlan tulajdonba adásáról, nincs helye a határozat kijavításának vagy kiegészítésének arra hivatkozással, hogy az ingatlanok tulajdonosa csak a Magyar Állam lehet („Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény). Ezért az ingatlanok tulajdonba adásánál egyértelműen kell megjelölni ki a tulajdonos és ki a tulajdonosi jogokat gyakorló szerv.

„A mezőgazdasági és erdőgazdasági földek forgalmáról” szóló 2013. évi CXXII. törvény (Fftv.) és az e törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról” szóló 2013. évi CCXII. törvény (Fétv.) fontos változásokat hozott. A

2014. május 1. napjától hatályos Fftv. 35. §-ának (1) bekezdése szerint a végrehajtási eljárásban, a felszámolási eljárásban és az önkormányzati adósságrendezési eljárásban a föld értékesítésére csak a mezőgazdasági igazgatási szerv által lefolytatott árverésen kerülhet sor. A jogalkotó ezekből az eljárásokból „kiszervezi” a föld értékesítését, a földszerzési jogosultság feltételeinek vizsgálata és az elővásárlási jog gyakorolhatósága érdekében, azaz 2014. május 1. napját követően a föld végrehajtási eljárásban történő árverése, árverésen kívüli értékesítésére, felszámolási eljárásban a föld nyilvános pályázat vagy árverés útján történő értékesítésére, illetve a Cstv. 49/A. §-ának (5) bekezdése és 49/B. §-ának (7) bekezdése alkalmazásával történő értékesítésére jogszerűen nem kerülhet sor.

X. A fellebbezési jog, nem fellebbezhető végzések

Cspkf.IV.30.054/2015/2.

A Cstv. 21/C.§ (3) bekezdésében írt fellebbezési határidő jogvesztő jellegéből nem következik, hogy ne vonatkozna rá a Pp. 105. §-ának (4) bekezdése, azaz nem kell a határidő utolsó napjáig meg is érkeznie a bírósághoz a csődegyezséget jóváhagyó vagy az eljárást megszüntető végzés elleni fellebbezésnek.

Cspkhf.III.30.319/2014/2.

A csődeljárásban a kifogás elbírálása tárgyában hozott végzés ellen – a Pp. 233. §-a (3) bekezdésének b) pontja ellenére – külön fellebbezésnek nincs helye a járulékos kérdések (így pl. kifogás illetékéről, vagy az érdekelt fél perköltségéről) vonatkozásában sem.

Cspkf.III.30.698/2014/2. (BDT2015.3255.)

A Kúria Cspkf.VII.30.146/2013. számú döntésében foglaltaktól eltérően a Debreceni Ítéltábla szerint a Cstv. az elbírálás mikénti módja között nem tesz különbséget és nem csak a kifogást érdemben elbíráló (hanem azt érdemi vizsgálat nélkül elutasító) határozatok ellen zárja ki a külön jogorvoslat lehetőségét. Ezt támasztja alá az is, hogy a 17/2014. OBH elnöki utasítás (BEISZ.) 143. §-ának g) és h) pontjai között Cspkhf. jelzésű fellebbezési ügyre vonatkozó ügyszám nincs. Ezért a félnek az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben van lehetősége arra, hogy a kifogásolási eljárásban született akár érdemi vizsgálat nélküli elutasító határozatot is támadja, de csak akkor, ha annak kihatása lehet a befejező határozat törvényességére.

Fpkhf.IV.30.338/2014/2.

A felszámoló felmentésére irányuló kérelmet elutasító határozat nem eljárás folyamán hozott (ún. ügyviteli végzés), ezért a Pp. 233. §-ának (1) bekezdése alapján az általános szabályok szerint fellebbezhető. Hasonlóképpen foglalt állást a Kúria Gfv.VII.30.222/2014/5. és Gfv.VII.30.350/2014/2. számú eseti döntéseiben.